

แผนวงประยุกต์ไต่ตำ : การต่อรองอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ผ่านดนตรี

สุธี จันทร์ศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมและการพัฒนา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2557

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

แผนวงประยุคต์ไทคำ : การต่อรองอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ผ่านดนตรี

TAI DAM CONTEMPORARY KHAEN ENSEMBLE : THE ETHNIC IDENTITY NEGOTIATION THROUGH MUSIC

สุธี จันทร์ศรี 5236082 LCCU/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมและการพัฒนา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ณรงค์ อาจสมิติ, Ph.D., ขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์, ปร.ด.,
เพชร สุวรรณภรณ์, ปร.ด.

บทคัดย่อ

ปัญหาการการตีตราอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ให้ เป็นกลุ่มชนชายขอบของสังคมกระแสหลักเป็นสิ่งที่พบเห็นอยู่บ่อยครั้ง จนทำให้กลุ่มชาติพันธุ์พยายามต่อรองผ่านสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงดนตรี เพื่อให้อัตลักษณ์ของตนมีพื้นที่อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งวิเคราะห์และตีความองค์ประกอบทางดนตรีที่ปรากฏในแผนวงประยุคต์ของชาวไทคำบ้านหนองปรุง อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ได้แก่ 1) ศึกษาการสร้างและต่อรองอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทคำในมิติทางประวัติศาสตร์ 2) ศึกษาแกนในฐานะสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทคำภายใต้บริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัยต่างๆ และ 3) ศึกษาแผนวงประยุคต์ในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ในกลไกต่อรองอัตลักษณ์ไทคำด้วยมิติทางวัฒนธรรมดนตรีที่ปรากฏในปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า นับตั้งแต่อดีตชาวไทคำเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกนิยามอัตลักษณ์ ผ่านบริบทของ ราชชาติและวาทกรรมจากสังคมกระแสหลักมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และแกนเองก็เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ชาวไทคำพยายามใช้ต่อรองเพื่อให้สังคมเห็นถึงความมีตัวตน การมีอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มด้วยวิธีการต่างๆ เรื่อยมาจนอยู่ในรูปของแผนวงประยุคต์ที่พบในปัจจุบัน แผนวงประยุคต์ของชาวไทคำเกิดจากการผสมผสานองค์ประกอบทางดนตรีระหว่างดนตรีพื้นบ้านดั้งเดิมกับดนตรีสมัยใหม่ เพื่อต่อรองกับสังคมกระแสหลักในแง่ของการสร้างคุณค่าให้วัฒนธรรมแกนของชาวไทคำมีความทันสมัย มีคุณค่าทัดเทียมกับดนตรีอื่นๆ ที่เป็นกระแสนิยม แต่อย่างไรก็ตาม แผนวงประยุคต์ก็ยังคงความชัดเจนของท่วงทำนองที่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงอัตลักษณ์ความเป็นไทคำ และเป็นการตอกย้ำให้สังคมได้เห็นถึงการมีอยู่ของตัวตน และมีพื้นที่ทางสังคมท่ามกลางกระแสการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทยได้อย่างภาคภูมิใจ

คำสำคัญ : อัตลักษณ์ / การต่อรอง / แผนวงประยุคต์ / ไทคำ

TAI DAM CONTEMPORARY KHAEN ENSEMBLE : THE ETHNIC IDENTITY
NEGOTIATION THROUGH MUSIC

SUTEE CHANSRI 5236082 LCCU/M

M.A. (CULTURE AND DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : NARONG ARDSAMITI, Ph.D., KWANCHIT
SASIWONGSAROJ, Ph.D., PHODCHARA SUWANNAPHACHANA, Ph.D.

ABSTRACT

The identity construction problem, which seals marginal people out of the mainstream society, can be easily found in Tai Dam ethnic group. Thus, music is used as their symbolic identity to negotiate for their prestige in the society. This study was proposed to analyze and interpret the musical elements of Tai Dam Contemporary Khaen Ensemble at Ban Nong-Prong, Khao Yoi district in Phetchaburi province. The objectives of this study were to describe 1) identity construction and negotiation of the Tai Dam ethnic group in an historical context, 2) Khaen as the Tai Dam cultural symbol in each period, and 3) Contemporary Khaen Ensemble as the symbol of identity negotiation through the concept of ethnomusicology.

The researcher found that Tai Dam identity has been shaped by the power of the national - state and the mainstream society discourse for a long time. The identity construction problem that seals marginal people out of the mainstream society can be easily found in Tai Dam ethnic group, thus, they use music for their symbolic identity to negotiate their prestige in society. Tai Dam Contemporary Khaen Ensemble has arisen from the acculturation between traditional music and modernized music. In order to negotiate with the mainstream society, the Tai Dam have modernized their culture's value through the Contemporary Khaen Ensemble. However, the traditional rhythm also remains to reflect their identity. Besides that, it has emphasized their existence in the mainstream society and it has been accepted as cultural diversity in society.

KEY WORDS: IDENTITY / NEGOTIATION / CONTEMPORARY KHAEN ENSEMBLE /
TAI DAM

172 pages